

Poštový koč - zbierka mesiaca

V tomto roku si pripomenieme 165. výročie založenia poštového úradu v Považskej Bystrici (1857-2022). Pošta je dnes samozrejmosťou. Málokto sa pozastaví nad tým, aký bol jej vývoj, ako sa pôvodne dopravovala. Odovzdávanie správ zohrávalo dôležitú komunikačnú úlohu v každej ľudskej spoločnosti.

Pošta, ako taká neodmysliteľná súčasť spoločnosti na prenášanie a šírenie správ a informácií mala mimoriadnu vážnosť a zodpovednosť v každom storočí, od organizovania poštovních služieb na našom území. Dobu zašlých čias, keď po prašných cestách uháňali alebo po blatistých cestách sa brodili dostavníky, keď signály pastiliónov oznamovali príchod, či odchod pošty, keď už obyčajný signál poštovou trúbkou znamenal, že všetko, čo bolo na ceste muselo dať prednosť pošte (okrem koča panovníka a biskupa), dnes pripomínajú už len detské hračky, alebo rôzne predmety symbolizujúce poštu, uložené v depozitároch múzeí. Už len v múzeách nachádzame poštové trúbky, brká, jednoduché perá, kalamáre rôzneho typu, poštové pečiatky, poštové váhy, lôtové závažia, vosk či rudky na vyznačenie taxy, dobový odev vrátane jednoduchej pokrývky na hlavu, alebo kompletnú uniformovanú odev s klobúkom (cylindrom), či čiapkou, poštárske tašky, poštové schránky, poštové mapy, vývesné štíty, rôzne druhy príručných alebo „korbových“ batožín, modely drožiek a konských záprahov, modely vlakových poštových vozňov, poštové vozíky a poštové koče,... ale aj telefónne stanice, tiež Morseov telefónny prístroj a rôzne typy telefónnych aparátov. Všetky tieto predmety nám približujú zašlú éru existencie jednoduchých poštových úradov nielen na Slovensku. Symboly pošty nachádzame často aj na úžitkových i dekoratívnych predmetoch. Vhodným príkladom poštového múzea na Považí bolo súkromné Filatelisticko-poštové múzeum (FIPOM-S) v Plevníku-Drienovom. Vďaka neúnavnej dlhoročnej zberateľsko-múzejnej činnosti JUDr. Otta Gát'u, majiteľa FIPOM-S a tiež aj jeho intenzívnej spolupráce s Vlastivedným múzeom v Považskej Bystrici bola v roku 2007, v Jasenickom kaštieli, pri príležitosti 150. výročia vzniku Pošty a začatia poštových služieb v Považskej Bystrici, sprístupnená výstava s názvom: „V dostavníku cez Považie“. Podrobnejšie informácie o dejinách pošty v Považskej Bystrici vtedy priniesla aj publikácia s názvom Dejiny Pošty v Považskej Bystrici s podtitulom Z poštovej histórie stredného Považia, autorov Otta Gát'u a Milana Belása, z roku 2007.

Neodmysliteľnou súčasťou poštovních služieb spojených s poštou i osobnou prepravou v staršom období sú **poštovné koče**. Jednoduchý poštovný koč z 19. storočia nachádzame aj vo Vlastivednom múzeu v Považskej Bystrici. Koč je dvojzáprahový s listovými perami, prednou, kruhovou, otočnou nápravou, v strede s uchom, na ktorú sú upevnené drevené tyče oja na záprah, reprezentuje historickú dopravu. Koč slúžil na prepravu listových zásielok a batožiny. Na tento účel bol používaný aj drevený kryt umiestnený nad zadnými kolesami. Vpredu vedľa sedadla kočiša sa nachádza funkčná brzda.